

Károli Gáspár Református Egyetem
Tanítóképző Főiskolai Kar

Tanító alapképzési szak

Ember és társadalom

műveltségi terület

**záróvizsga-tételsor
2020/2021. tanév**

1. A történelem tanításának eszközei, a tanulói tevékenykedtetés alapvető módszerei a történelem órán, különös tekintettel a történelmi térben és időben való tájékozódó képesség kialakítására és fejlesztésére

Javasolt szakirodalom:

- 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról. *II.3.4. Történelem és állampolgári ismeretek.* (Magyar Közlöny 2020. évi 17. szám, 342–352., az 5–6. évfolyamokra vonatkozó részek.)
- Történelem kerettanterv az általános iskola 5–6. évfolyama számára (2020) [Történelem 5–8. évfolyam](#)
- Falus Katalin – Knausz Imre: *Ember és társadalom műveltségterület oktatói módszertani kézikönyv*, Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. Budapest, 2009.

2. A társadalomismeret-tanítás és az állampolgári nevelés céljai és alapvető sarokpontjai az általános iskolai oktatásban. A társadalomismeret határterületei

Javasolt szakirodalom:

- 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról. *II.3.4. 2. Történelem és állampolgári ismeretek. Állampolgári ismeretek* (Magyar Közlöny 2020. évi 17. szám, 352–356.)
- Állampolgári ismeretek kerettanterv az általános iskola 8. évfolyama számára (2020) Állampolgári ismeretek 8. évfolyam
- Forgács Attila – Gyórfi-Tóth Péter – Mező Ferenc – Nagy Imre – Veliky János: *Társadalmi és állampolgári ismeretek középiskolásoknak*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2004.
- Magyarország Alaptörvénye - (2011. április 25.) <https://net.jogtar.hu/alaptorveny>

3. Európa és Magyarország művelődéstörténete a 18. századig. (Antikvitás, keresztyén tradíció értékei a magyar kultúrában. Kiemelkedő történelmi személyiségek.) A témakör felvázolásán túl egy művelődéstörténeti korszak részletes bemutatása, ideértve annak szerepét az aktuális tantervekben

Javasolt szakirodalom:

- Kósa László (szerk.): *Magyar művelődéstörténet*, Budapest, Osiris tankönyvek, 2006.

4. Az európai és magyar kultúrtörténet nagy korszakai a 18. századtól napjainkig – a politika-, a társadalom- és a művelődéstörténet alapvető összefüggéseinek tükrében. A témakör felvázolásán túl egy kultúrtörténeti korszak részletes bemutatása, ideértve annak szerepét az aktuális tantervekben

Javasolt szakirodalom:

- Kósa László (szerk.): *Magyar művelődéstörténet*, Budapest, Osiris tankönyvek, 2006.

5. A Kárpát-medence népei, tájai, néprajzi tájegységei, néprajzi csoportjai szellemi és tárgyi értékrendjük tükrében. A helyi identitástudat kialakulása. Egy tájegység bemutatása, kiemelve annak közösségi identitásmeghatározó helyi értékeit

Javasolt szakirodalom:

- László Kósa – Antal Filep: *A magyar nép táji-történeti tagolódása*, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1978.
- 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról. *II.3.4.3. Hon- és népismeret* (Magyar Közlöny 2020. évi 17. szám, 356–358.)
- Hon- és népismeret kerettanterv az általános iskola 5–6. évfolyama számára (2020) [Hon- és népismeret 5–8. évfolyam](#)

6. Az 1–6. osztályos gyermekek erkölcsi fejlődésének jellemzői, változásai. Az etika tantárgy témakörei az 5–6. évfolyamon, közvetítendő erkölcsi alapértékei. Az etika tanításának alapvető fejlesztési céljai, szabályai, módszerei, eszköztára

Javasolt szakirodalom:

- 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról. *II.3.5. Etika / hit- és erkölcsstan* (Magyar Közlöny 2020. évi 17. szám 359–365.)
- Etika kerettanterv az általános iskola 5–6. évfolyama számára (2020) [Etika 5–8. évfolyam](#)
- Fenyődi Andrea: *Erkölcsstanári segédkönyv a gimnáziumok 5-6. évfolyama számára*. PTE Műszaki és Informatikai kar Pedagógiai Tanszék, 2015.
- Fisher, Robert: *Hogyan tanítsuk az értékeket?* In ÚPSz 2012./4-6. 111–122. https://epa.oszk.hu/00000/00035/00152/pdf/EPA00035_upsz_2012_04-06_111-122.pdf
- Fisher, Robert: *Tanítsuk gyermekeinket gondolkodni erkölcsről és érényekről*. Műszaki K., 2008.
- Homor Tivadar: *Korszerűség az erkölcsstan/etika tanításában*. Iskolakultúra 2015/10, 127–138. <http://www.iskolakultura.hu/ikultura-folyoirat/documents/2015/10/14.pdf>
- Kiss Tihamér: *A gyermek erkölcsi fejlődése*. Református Pedagógiai és Katechetikai füzetek 1. RPI, Budapest, 2000.
- Pálvölgyi Ferenc: *Az erkölcsi nevelés új perspektívái. Az értékközpontú pedagógia szerepe és feladatai korunk plurális társadalmában*. Budapest, L'Harmattan, 2014.

7. Etikai rendszerek, erkölcsi érvelésmódok a görög-római, illetve a keresztyén pilléreken álló nyugati kultúrában. (Az etikai rendszerek rövid felvázolásán túl legalább két rendszer részletes ismertetése egy életszerű példa, élethelyzet – abortusz, eutanázia, reprodukációs technológiák stb. – erkölcsi megítélésekor alkalmazott érvelésmódok bemutatásával.)

Javasolt szakirodalom:

- Scott B. Rae: *Erkölcsi döntések*, Harmat, Budapest, 2015. 67–110.

8. Keresztyén etika, jog és erkölcs kapcsolata; alkalmazott etika, hivatásetika – különös tekintettel a pedagógusetikára. A pedagógusetika jellemzőinek ismertetése egy konkrét pedagógiai szituáció bemutatásán keresztül

Javasolt szakirodalom:

- Hoffmann Rózsa (szerk.): *Szakmai etikai kódex pedagógusoknak*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2003, 125–144.
- Scott B. Rae: *Erkölcsi döntések*, Harmat, Budapest, 2015. Pedagógiai eseteleírások 9–66.
- Szontagh Pál: *Erkölc, jog, hivatásetika, pedagógusetika – protestáns kitekintéssel*. Magyar Református Nevelés, 2017/1. 35–48. <http://refpedi.hu/mrn2017/01/>

- A Nemzeti Pedagógus Kar *Etikai Kódexe*, 2019. <https://nemzetipedkar.hu/wp-content/uploads/2019/10/2019-npk-etikai-kodex-elfogadott-hatalyos-20191004.pdf>

9. A szülőföld természeti és kulturális hagyományai. (Világörökség, nemzeti parkok.) A saját vagy egy választott régió részletes bemutatása

Javasolt szakirodalom:

- Tózsza István (szerk): *Hungarikumok és nemzeti értékvédelem (első egyetemi tankönyv)*, Budapest, 2019. http://unipub.lib.uni-corvinus.hu/4066/1/HUN_UJ_Ideig_TK.pdf

10. A keresztyénség alapvető hittételei, tanításai és ezek megjelenése az európai értékrendszerben. Hogyan kapcsolódhatnak ezek az etika oktatás témaköréhez? Jeles alkalmak és ünnepek

Javasolt szakirodalom:

- Alister E. McGrath: *A keresztyén hit*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2007; vagy Alister E. McGrath: *Bevezetés a keresztyén teológiába*, Osiris Kiadó, Budapest, 1995.
- Bálint Sándor: *Karácsony, Húsvét, Pünkösd*, Budapest, Neumann Kht., 2004. <http://mek.niif.hu/04600/04645/html/index.htm>